

Hukukî Bilgiler Mecmuası

SAHİP VE BAŞMUHARRİRİ

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

GAD FRANKO MİLASLI

Adres : Galata, Bahtiyar han Bay Gad Franko yazıhanesi

Telefon : 43009

Bir nüshanın bedeli 25 kuruştur.

Bir senelik abonmanı posta ücretile beraber 250 kuruştur.

Türkiye harici için 300 kuruştur.

İSTANBUL

HANRİ ZELLİÇ VE MAHDUMU BASIMEVİ

1939

rahatsız eden hususâtı bildirmesi ve bunları bertaraf etmeğe davet etmesi ve aksi halde fesh hakkını kullanacağını bildirmesi iktiza eder.

Bu izahattan sonra ve Yüksek Heyeti Umumiyenin düşüncesini anlamakta yanılmıyorsak bu kararı şöyle okumalı :

Her ne kadar Dairei Hususiye'nin hadiseye 264 üncü maddenin lüzumu tatbiki hakkındaki mutaleada isabet olmayup 250 inci maddenin lüzum tatbikine mütedair ısrar kararı doğru ise de bu madde müstecirin akdi fesh etmek hususundaki hakkını istimal edebilmesi için ikamet-i imkânsız kılan ısrar hususâtı bertaraf ettirmesi için mucire ihbarde bulunmağı şart kıldığından ve bu hususun tetkik edilmediği anlaşıldığından ilâmi mümeyyizinibihin bu cihetten nakzine ve ilah .

§ Bu vesile ile daima tenkid edegeldiğim hakimlerin notları bahsına rucu edeceğim. Eger benim düşündüğüm doğru ise ve yukarıki tefsirim Heyeti Umumiye'nin mutaleasının sadık tercümanı ise şu acip neticeye varıyoruz : Hangi maddenin tatbiki lâzım geleceği noktasında, yâni prensip cihetinde ısrar kararında isabet vardır; Ancak bu maddenin bir kaydı nazarı teemüle alınmadı. Esasta Hususî Daire'den daha musip bir surette karar veren asliye hakimi yine noksan not alacaktır. Böyle bir halde hiç olmazsa esasta isabet ettiğinden lehde ve nakza sebebiyet verdiğinden aleyhde not verilerek birbirine tekabül ettirilmesi münsif bir hareket olur.

§ Bu davada başka bir nokta da dikkatımı çekti. Dava 35 lira içindir; Elimde bulunan ısrar kararında 822 K. masraf kayıtlıdır. Heyeti Umumiye Kararında 522 K. yazılıdır. İlk ilâm ile Dairei Hususiye'nin nakz ilâmı masrafı de nazarı itibara alınırsa davanın miktarına göre bu masraf ne kadar fahiştir ! Küçük alacak sahiplerini harc cihetinden himaye etmek bir vazife gibi gözüküyor.

G. F. M.

İctihatlar Hulâsaları

289. — Sahte vesika tanzimi

Muhtar olan babasının resmî ve zâtî mühürlerini kullanarak tanzim ettiği sahte ilmühaber sayesinde başka bir kimseye aid buğdayların kendisine ait imiş gibi ögütmek suretile o kimsenin buğday koruma kanunu mucibince verneğe mecbur olduğu vergiden kurtulmasını temin etmek kasdile sahtekârlıkta bulunan suçluya Mahkemece Ceza Kanununun 342/39 üncü maddelerine göre ceza verilmiş isede indeltemyiz 356 inci maddenin tatbiki lâzımgelirken zuhulen yanlış bir maddenin tatbik edilmiş olması mucib nakz görülmüştür.

(T. 1 inci Cez. D. 23/6/37 AD. Cer. No. 938/9 s. 261)

290. — Hükümlerde vuzuh

Hüseyin'in sol kolunu kırarak yüzde kırk nisbetinde devamlı za'fına sebebiyet vermekten suçlu bir kimsenin iki sene hapsine ve 200 lira tazminat ve zararı manevî alınarak davacıya verilmesine dair Sinop mahkemesince müttehaz karar C.M. Umumiliğiyle suçlu tarafından temyiz edildikte ; suçlunun suç sırasında askerde bulunduğu iddiasının merciinden tetkik edilmemesi, son raporda hem zaafıtan ve hem daimî malûliyetten bahsetmek suretiyle husule gelen müba-yenetin Adli tıp meclisince hal olunmaması, 200 lirada tazminat ve manevî zarar miktarlarının gösterilmemesi mucib nakz görülmüştür.

(T. 1 inci Cez. D. 23.6.37. Ad Cer. No. 939/9 S. 262)

291. — Sükna hakkı

Takip edilen bir alacaktan dolayı evine konulan haczin ref'ini sükna hakkından bahsetmek suretile talep eden müştekinin bu dileği, borç, mevzuu bahs gayri menkulun satışı bedelinden mütevellit bulunduğu ve İcra ve İflas kanununun 82 inci maddesinin fıkraî mahsusasındaki istisnadan borçlu bu sebeble istifade edemeyeceği cihetle red edilmiştir. İndeltemyiz hadise 82 inci maddenin fıkraları haricinde görülmekle mahkemesince verilen karar nakzedilmiştir.

(T. İc. ve İf. D. 16.11.37 Ad. Cer. No. 939/9 S. 284)

292. Mahkeme huzurundaki sulhler

Ferağ takriri verilmek şartile 300 liraya satışı tekemmül ettirmek hususunun Mahkeme huzurunda sulhen hal edilmesini müteakip alıcı icra dairesine müracaatla arsa sahibinden ferağın istihsalını talep eylemiş mezkûr daire ise eldeki sulh kararına göre gayri menkul sahibini böyle bir ferağ vermeğe mecbur edemeyeceklerini beyan etmiştir. Müddeinin vaki şikâyeti üzerine iş tetkik edilmiş ise de yine aynı neticeye varılmıştır.

İndeltemyiz : İcra ve İflas kanununun 38 inci maddesine göre Mahkeme huzurunda yapılan sulhler ilâm mahiyetinde olduğu cihetle İcra dairesince tenfiz olunması lâzımgelseceği mütalea olunarak nakzedilmiştir

(T. İc. ve İf. D. 14.11.37 Ad. Cer. No. 938/9 S. 281)

293. — Vakıf bina kirasının haczi

Vakıflar İdaresine ait hanın kira bedeline konulan haciz üzerine işbu karar, borçlu evkaf idaresince temyiz edilmiştir. Vakıflar kanununun 8 inci ve 9 uncu maddelerinin hükmü vakıfların doğrudan doğruya hayrattan olan gayri menkullerine münhasırdır. Hadisede kirası haczedilen gayri menkul hayrattan madut olmayıp bir akarın kira bedeli bulunmasına ve bunun ise devlet malı ad edilmesi kanunen imkânsız olmasına göre temyiz itirazları yersiz görülmüş ve talep red edilmiştir.

(T. İc. ve İf. D. 16.11.37 Ad. Cer. No. 938/9 S. 283)

294.— Bekcinin mes'uliyeti

Geceleyin bir dükkândan çıkarken gördüğü ve müteaddit defalar (dur) em-rini tekrar ettiği halde itaat etmeyüp bilâkis kaçmakta devam eden bir kimseyi attığı silâhla yaralayıp ölümüne sebebiyet veren bir bekeci Samsun Ağır Ceza mahkemesince hapse ve para cezasına mahkûm edilmiş isede indeltemyiz ; esasen hırsızlık ile mel'uf bulunan failin dükkândan çıkarak kaçmasının meşhut suç mahiyeti arzetmesi ve dükkânda yapılan keşifde de sirkat vukuunun anlaşılması ve kır bekecleri kanununun matufunaleyhi olan köy kanununun 77 inci madde-sine tevfikân hareket eden bekecinin fili suç mahiyetinde görülmemekle nakzedil-miştir.

(T. 1 inci Cez. D. 25.6.37 Ad. Cer. No 938/9 S. 263)

295.— Tekkerrür tatbikatında isabetsizlik

Silâhla adiyen yaralamadan suçlu bir kimsenin evvelce cerhten 11 günlük hapis mahkûmiyeti bulunmasına binaen Ceza kanunu mucibince tekkerrür ah-kâmı tatbik edilmek suretile Uşak Ağır Ceza Mahkemesince verilen karar C.M. Umumiliğince Temyiz Mahkemesine gönderilmekle iş tetkik edilmiş ve yaralama suçundan dolayı 51 inci madde hükmünce yapılan tenzilât muvafık bulunmuş ise de tekerrür dolayısıyla ilâve edilecek ceza miktarında 81 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkrasının tatbikinde görülen isabetsizlik mucib nakz bulunmuştur.

(T. 1 inci Cez. D. 30.6.37 Ad. Cer. No 938/9 S. 265)

296.— Memurların fer'i cezaları

Bir kasdi cürminin ef'ali icraiyesinden olarak kanunun bir maddesini de-featla ihlâl etmek suretile adiyen ve ihtilâsen zimmetine para geçiren memurun suçu 203, 80, 202, 70, 76 inci maddelerine tevfikân tecziyesi Müddeiumumî ve suçlu tarafından temyiz edilmekle fer'i cezaların tayininde 75 inci maddeye göre hareket olunmaması ve 33 üncü maddedeki fer'i cezanın 74 üncü maddeye göre tayin edilmemesi mucibi nakiz görülmüştür

(T. 1 inci Cez. 30/6/937 AD. cer. No. 938/9 s. 267)

297.— İlâmsız icra

İera ve iflâs kanununun 42 inci maddesi ilâmsız icra takiplerini para borcu ile teminata hasretmiş olduğundan bir gayri menkul hasılat icarı muka velesinde kira bedeli olarak nakit ile beraber mahsulâtta da bir kısım verilmesi kararlaştırılmış bulunduğundan mahkemesince red edilen müddeinin ilâmsız icra talebi Temyiz mahkemesinde de yine icra ve iflâs kanununun 42 inci mad-dası hükümlerine dayanılmak suretile red edilmiştir.

(T. İc. ve İf. D. 23/11/937 Ad. Cr. 938/10 s. 291)

298.— Sükna hakkının istisnaları

İlk arttırmada üzerinde kalan mahcuz hanenin ihale bedelini vermiyen ve ikinci arttırma ile ilk arttırma arasındaki 70 liralık farkı ödemesi icap eden bir kimseden bu paranın tahsilinin o kimsenin mezkûr hanedeki hissesine haciz konulmak suretile temin edilmesi alacaklı tarafından dava edilmişse de İera memurluğu evvela (sükna) hakkından bahisle hacizden sarfınazar etmiş fakat bilahare mezkûr hisse ilk arttırmada teminat akçası makamında ibraz edildiğinden bu ise icabında binanın satılmasına dahi rıza gösterilmiş olmasına delalet ettiğinden artık (sükna) hakkını iskat edeceği cihetle haciz muamelesine başlanmıştır.

Keyfiyet (sükna) hakkından bahisle Temyiz olunmuşsa da Mahkemei Temyiz aynı mütaleaya istinaden reddetmiştir.

(T. İc. ve if. D. 22/4/937 Ad. Cer. 1938/40 S. 290)

299.— Katil ile yaralama arasındaki fark

Alanya Ağır Ceza mahkemesince birden ziyade kimseler aleyhine işlenen yaralama suçu hadiseye uymıyan 450 inci maddenin 5 numaralı fıkrası mucibince tecziye edilmişse de Temyiz mahkemesinde nakzedilmiştir, zira öldürmek fili ceza kanunumuzun 450 inci maddesinin 5 inci fıkrası mucibince birden ziyade kimseler aleyhine işlendiği takdirde suç. esbabı müşeddide dolayısıyla artırılmaktadır. Ancak birden ziyade kimseler hakkında işlenen yaralama fili teşebbüs derecesinde bulunsa dahi bu maddenin tatbikine cevaz yoktur. Her suç müstakilen mütalea edilip bilahare içtima ahkâmı tatbik edilmelidir.

(T. 1 inci Cez. 1/7/937 Ad. Cer. No. 938/9 S. 271)

300.— Cürme teşebbüs

Van ağır Ceza mahkemesince katil, katle teşebbüs ve hapishaneden kaçmağa teşebbüs suçlarından dolayı hükmedilen beş sene altı ay on gün ağır hapis hakkında bilahere tavzihen verilen kararda firara teşebbüs için ilâve olunan on gün ağır hapsin muaddel 298 ve 63 üncü maddeler hükmüne göre infazına mahal olmadığı mütalaası yürütülmüş ise de yazılı hükmün temyizen tetkiki sonunda mahkemenin kararındaki isabetsizlik tebaruz ettirildikten sonra nakzedilmiştir.

(T. 1inci Cez. 1/7/937 Ad. Cer. No. 938/9 s. 270)

301.— Hakim tabirinin mahiyet ve şümüli

Öldürmek suçundan mahkûmen mevkuf bulunan bir kimse hakkında Ceza muhakemeleri usulü kanununun 116 inci maddesinde bahsedilen tedbirin ittihazının mahkemeye ait bulunmadığı mütaleasile İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi tarafından C.M. Umumiliğine iade edilen evrakın yazılı emir üzerine Temyizen

tetkikinde ; 116 inci maddedeki hakim tabirinin sulh hakimi, sorgu hakimi, münferit hakim ve sair kaza hakkını haiz kimselere şamil bulunduğu ve bu mutlak ifadeye nazaran esas davaya bakan hakim veya mahkemenin o kimse hakkında tedabir ittihazına dahi salâhiyettar bulunduğu tebarüz ettirilmek suretile Temyiz itirazları yerinde görülmüş ve mahkeme kararı bozulmuştur.

(T. 1 inci Cez. 9/7/937 Ad. Cer. No 938/9 S. 277)

302.— Ceza kanunu tadilatı

Üveği oğlunu kasden öldürmekten bir kimse ceza kanununun 449/1, 31, 33 üncü maddelerine göre on sekiz sene ağır hapis ve müebbeden hıdematı ammeden memnuiyet ve hapis cezası zarfında maheuriyeti kanuniye halinde bulundurulmasına dair Aydın Ağır Ceza Mahkemesince ittihaz olunan karar indeltemyiz: üveği oğul hakkında işlenmiş olan işbu suç 449 üncü maddenin 3038 sayılı kanunla tadil edilen şekline göre maddenin şümülü dışında kaldığından ve bu cihetle suçlu hakkında esbabı müşeddede tatbikine yer olmadığından hükmü mezkûr nakzedilmiştir.

(T. inci Cez. D. 29/6/937 Ad. Cer. No. 938/9 S. 264)

303.— İcranın re'sen salâhiyetsizlik kararı vermiyeceği

Ankara İcra dairesine müracaatla alacağı bulunan 100 liranın tahsili zımında ödeme emri tanzim ettiren ve borçlunun bu vaziyet üzerine serdettiği itirazların refini isteyen müddeinin bu talebi üzerine yapılan duruşma ve tetkikat neticesinde borçlu, Balâ icra tetkik merciiine verdiği istidada salâhiyetten bahsetmiş ise de Balâ tetkik mercii mahalli mezkûr icrasının salâhiyeti neticesine varmıştır. İndeltemyiz:

Balâ merciiinin verdiği karardaki isabet derecesini Ankara merciiinin tetkik edemiyeceği tabii bulunduğu ve borçlu tarafından talep edilmediği halde resen tetkikatta bulunup salâhiyetsizlik kararı verilmesi muvafık olmadığına göre hükmün bozulmasına karar verilmiştir.

(T. İc. ve İf. D. 19/11/937 Ad. Cer. No. 938/9 S. 287)

304.— Esbabı muhaffefe

Kardeşini yaralayan maktulü öldürmekten suçlu bulunan bir kimsenin Ankara Ağır Ceza mahkemesince altı sene üç ay ağır hapsine ve müebbeden hıdematı ammeden memnuiyetine ve ceza müddeti zarfında maheuriyeti kanuniye halinde bulundurulmasına dair verilen karar Temyiz neticesinde kardeşini tecavüzden kurtarmak maksadile suçun ika olunduğu sabit görülmekle ceza kanununun 51 inci maddesine göre hüküm verilip 49 üncü maddenin nazarı itibara alınmaması yersiz görülmüş ve bu bakımdan nakız edilmiştir.

(T. 1 inci Cez. D. 10/7/937-Ad. Cer. No 938/9 S. 278)

305.— Af Kanunu ve hususî kanunlar

Hırsızlık suçundan dolayı mahkûm olan ve fakat 2730 sayılı Af Kanunundan istifade eden bir kimseye verilen cezanın bütün netayici ile beraber kalkacağı hakkında mahkemesince müttehaz karar Temyiz mahkemesinde, hususî bazı meslek eshabının tabi olacağı inzibatî hükümler Af Kanununun şümulü haricinde bulunması bakımından nakzedilmiştir.

(T. 1 inci Cez. D. 10/7/937-Ad. Cer. No. 938/9 S. 281)

306.— Yalan yere şehadet suçunda isabetsizlik

Bir buğday harmanını ateşlemekten suçlu bir kaç kimsenin muhakemesi esnasında ika edilen yalan yere şehadet suçu, ceza kanununun 286 inci maddesinin birinci fıkrasına göre değil, esas suç 369 üncü madde mucibince üç seneden fazla ağır hapsi istilzam ettiği cihetle hadisedeki yalan yere şehadet suçunun da 286 cı maddenin ikinci fıkrasına göre tecziyesi icap eder. Bu itibarla Kırşehir Ağır ceza mahkemesince verilen hüküm Temyiz mahkemesince nakzedilmiştir.

(T. 1 inci Cez. D. 17/7/937-Ad. Cer. No. 938/9 s. 281)

307.— Mirasi zamanında reddetmemenin neticesi

Kocasının hazineye olan borcundan dolayı müteveffadan miras suretile iktisap etmediği hanenin ve zeytinliğin haczi hakkında mahkemesince verilen karara karşı Yüksek mahkeme nezdinde itirazda bulunan bir kadının müracaatı kısmen tasvip kısmen red edilmiştir. Kararın zeytinliklere ait bulunan kısmı usulen çiftçilik vasfı zamanında ispat edilmediğinden red ve meskenin hazineye ait kısmı ise İcra ve İflâs kanunundaki sarahate istinaden nakzedilmiştir.

(T. İc. ve İf. D. 26/11/937-Ad. Cer. 938 10 s. 294)

308.— İçtima hükümlerinin nazara alınmaması

Kasten öldürmek istediği bir kimseye attığı kurşunlarla daha iki kişinin yaralanmasına sebebiyet veren suçlu hakkında Ceza kanununun 79, 448, 56, 34, 33 üncü maddelerinin tatbiki İstanbul ağır ceza mahkemesince hüküm altına alınmıştır. İşbu hüküm her ne kadar suçlu tarafından Temyiz edilmiş isede hadiseye içtima hükümlerinin tatbik olunması yolsuz görülmüş olmasına rağmen aleyhe temyiz edilmediğinden nakzına sebep sayılmamıştır.

(T. 1 inci Cez. D. 17/7/937-Ad. Cer. 938/9 S. 283)